

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, metodologik, innovatsion fan va ta'limga oid ilmiy jurnal

№2-3/2023

Litsenziya raqami: №095310

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 172 sahifa, 26-dekabr, 2023-yil.

TAHRIR HAY'ATI:

Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich	tarix fanlari doktori, professor	Bosh muharrir
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna	pedagogika fanlari doktori(DSc), professor	Bosh muharrir o'rinbosari
Hamdamova Maxzuna Tursunovna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	Bosh muharrir o'rinbosari
Jamoldinova Odinaxon Rasulovna	pedagogika fanlari doktori, professor	A'zo
Djamilova Nargiza Nuriddinovna	pedagogika fanlari doktori (DSc), professor	A'zo
Babayeva Dono Razzakovna	pedagogika fanlari nomzodi, professor	A'zo
Sadikova Shoista Akbarovna	pedagogika fanlari nomzodi, professor	A'zo
Jumanova Fotima Uralovna	pedagogika fanlari nomzodi, dotsent	A'zo
Shirbacheyeva Gulchexra Shakirovna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Mirzayeva Farog'at Odiljonovna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Ne'matov Shuhrat Ergashovich	pedagogika fanlari nomzodi	A'zo
Ochilov Sevin Rajaboyevich	Qashqadaryo viloyat Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi Pedagoglarning bilimi hamda ko'nikmalarini baholash sho'basi metodisti	A'zo
Yuldasheva Dilnoza Bekmuradovna	Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Nurkeldiyeva Dilbar Axmedovna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	A'zo
Radjapova Zuxra Tirkashevna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Gaynazarova Gulbahor Abdullayevna	pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	A'zo
Zaynitdinova Masuda Abdukadirovna	Pedagogika fanlari nomzodi, professor v.b.	A'zo

EKSPERT KENGASHI:

Qodirov Sirojiddin Rahmonqulovich	Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi Boshqarma boshlig'i o'rinbosari	A'zo
-----------------------------------	---	------

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti,
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti

MUNDARIJA

Kelajak – biz tayyorlagan tarbiyachilarlar qo'lida (tarbiya tamoyillari)	5
Hamdamova Mahzuna Tursunovna	
Xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash usullari.....	9
Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna	
Исследовательская деятельность дошкольников и проведение опытов	13
Садикова Д. Х., Будаева О. Р.	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni aqliy, axloqiy, estetik rivojlanishida qo'g'irchoq teatrini tashkil etishning ahamiyati.....	16
Nurmatova Iroda Toxtasinovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ertaklarning ahamiyati	19
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ahmadova Sabohat Olimjon qizi	
Организация STEAM – лаборатории в дошкольных образовательных организациях.....	23
Намазбаева Лола Закировна, Латипова Луиза Салохидиновна	
Bo'lajak tarbiyachilarni tadqiqotchilik faoliyatiga tayyorlash metodikasining mazmuni.....	27
Namazbayeva Lola Zakirovna, Shermaxmatova Saodat Shovkat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda kommunikativ boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish	33
Sharofiddinova Madinabonu	
Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etish mexanizmini takomillashtirish	36
Mamatkulova Kimyoxon Abduljalilovna, Qodirova Nazokat Husniddin qizi	
Modern and High-Quality Methods in Schools.....	40
Niyazmetova Zukhrajon Sobirovna	
Особенности психолого-педагогической подготовки профессиональных спортсменов (каратеистов) ...	44
Дурдона Туракулова	
Теоретические аспекты формирования социальной адаптации подростков из неполных семей	48
Умарова Малика Хисабидиновна, Туймуродова Зухра Рустамовна	
Talaba qizlarning ijtimoiy faolligini oshirishda ta'lim texnologiyalardan foydalanish.....	52
Sotiboldiyeva Shaxrizoda Shuxratbek qizi	
Jadidchilik harakatining vujudga kelishi	55
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	
Ta'lim sifatini oshirishga oid ayrim mulohazalar.....	59
Voxidova Norposhaxon Xabibullayevna, Obidxonova Robiya Abdushukur qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda ijodkorlik faoliyatini shakllantirish va rivojlantirish yo'llari.....	62
Adizova Gulzoda Mehridinovna, Yaxshilikova Hilola Ulig'bek qizi	
The Psychological Role of the Scientific Heritage Left by our Ancestors in the Formation of Moral and Educational Consciousness of the Youth	65
Ruziboyev Temur Bakhodirovich, Teshayev Sobit Sadikovich	
Boshlang'ich maktablarda o'quvchi va o'qituvchi munosabatlarida ikki tomonlama yondashuv	67
Xayitova Zilola Maxmudjonovna	
Hayot sifatini oshirish – davr talabi.....	70
Abdullayeva Ranajon Matyoqubovna	
Klasterli yondoshuv asosida maktabgacha ta'lim va pedagogika kollejlari integratsiyasini rivojlantirish	73
Rizayeva Gulnora Botirovna	
О специфике изучения проблемы адаптации студентов в высшем учебном заведении	80
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Kasbiy kompetentlikning bugungi kun pedagogi imijida ahamiyati	84
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	

O'smirlik davrida axloqiy o'zini o'zi anglashning xususiyatlari.....	87
Mamanazarov Uchqun Burxon o'g'li	
Экспериментальное изучение проявления невербального агрессивного поведения в системе "Руководитель - Подчиненный".....	90
Назирова Лола Васижановна	
Shaxs o'zini o'zi baholashining salbiy va ijobiy jihatlari	94
Raxmonova Nigina Aminjonovna	
Ijtimoiy moslashuv va pedagogik tafakkurning rivojlanishida sifat jihatdan yangi bosqich	97
Ravshanova Nargiza Norboyevna, Avezberdiyeva N., Ne'matullayeva O., Abdullayeva N., Abduraxmonova S.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pape-mash'e (G'ijimlangan qog'oz) usulida o'yinchoqlar va buyumlar yasash	100
Yaqubova Muhabbat Dilshodbekovna	
Tarbiyachi-pedagogning kompetentlik transformatsiyasi	105
Rasulxo'jayeva M. A., Urinova Z. O'.	
Uyushmagan yoshlarning huquqiy-psixologik muammolari	110
Kudratova Lola Ravshanovna	
Копинг-поведение студентов: стратегии преодоления стресса в образовательной среде	113
Аскарова Гулрух Оринбосаровна	
Ривожланish markazlarida 6-7 yoshli bolalarni mustaqil faoliyatini tashkil etish.....	117
Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Amirova Munisa Yusuf qizi	
Проявление религиозной тематики в произведениях современных писателей Востока: Ф. Светлова "Отверзи мне двери" и Улугбека Хамдама "Бунт и смирение"	122
Чернова Татьяна Алексеевна	
Role of Innovation in Economic Development.....	125
Turdiyeva Nilufar Anvarovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishda kitob va kitobxonlikning o'rni	128
Xasanova Nilufar Botirboyevna	
Ijtimoiy hamkorlik asosida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish	133
Artikbayeva Aziza Abrorovna	
O'smirlar agressiyasining shaxslilik determinantlari	136
To'laganova Ziyoda	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatishda nutq o'stirish metodikasidan foydalanish, metodik tavsiyalar berishni takomillashtirish	141
Musulmonova Shaxnoza To'liqinovna	
Zahiriddin Muhammad Bobur haqida ertak	144
Rizayeva Xusniya Ubayevna	
Mehrjon bayrami.....	148
Uralova Momogul Karimberdinovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni ta'lim-tarbiyaviy jarayonlarga kasbiy tayyorlash.....	151
Sadikova Shoista Akbarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilingual rivojlanish.....	154
Sadikova Shoista Akbarovna, Tadjiyeva Muhabbat Xaydarovna, Nasreddinova Husnorabonu Jamoliddin qizi	
Влияние игровой деятельности в процесс изучения английского языка в доо.....	157
Эргашева Камола Алишеровна	
Modeling Methods in the Process of Forming Mathematical and Logical Concepts in Preschool Children	161
Gaukhar Djanpeisova Erkinona, Mamatqulova Nilufar	
Boshlang'ich sinf o'quv jarayoni dolzarb muammolari va innovatsion yechimlari.....	167
Xodjayeva K. B.	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUV JARAYONI DOLZARB MUAMMOLARI VA INNOVATSION YECHIMLARI

Xodjayeva K. B.

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarning umumiy ta'lim tajribasini yaxshilash uchun boshlang'ich ta'limda fanlarni zamonaviy metodlar asosida o'tishning afzalliklarini ko'rib chiqiladi. Maqolada mavzu bo'yicha adabiyotlar muhokama qilinadi, ushbu yondashuvni amalga oshirish metodologiyasi tahlil qilinadi va oldingi tadqiqotlar natijalari taqdim etiladi. Innovatsion yechimlarning ijobiy ta'sirini ta'kidlaydi va kelajakdagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, fanlar integratsiyasi, o'zaro ta'lim, tanqidiy fikrlash, real dunyoda qo'llash, zamonaviy metodlar.

Abstract: This article examines the benefits of modernizing subjects in primary education to improve the overall educational experience of students. The article discusses the literature on the topic, analyzes the methodology of implementing this approach, and presents the results of previous studies. It highlights the positive impact of innovative solutions and provides recommendations for future research.

Key words: Primary education, integration of subjects, mutual education, critical thinking, application in the real world, modern methods.

Аннотация: В данной статье рассматриваются преимущества модернизации предметов в начальном образовании для улучшения общего образовательного опыта учащихся. В статье рассматривается литература по теме, анализируется методология реализации данного подхода и представлены результаты предыдущих исследований. В нем подчеркиваются положительные эффекты инновационных решений и даются рекомендации для будущих исследований.

Ключевые слова: Начальное образование, интеграция предметов, взаимное обучение, критическое мышление, применение в реальной жизни, современные методы.

KIRISH

Hozirgi globallashuv jarayonida pedagog kadrlarning oldiga qo'yiladigan asosiy talab fikrlash doirasi keng bo'lgan, ilmiy dunyoqarashi shakllangan, ma'lumotlar oqimidan o'ziga kerakli bo'lganlarini saralab olish qobiliyatiga ega bo'lgan yoshlarni tarbiyalash vazifalari hisoblanadi. Hozirgi davrda zamon chig'irig'idan omon chiqishning asosiy va yagona yo'li ta'lim tizimini kundan kunga rivojlantirishdir.

Mazkur vazifani, ya'ni har tomonlama rivojlangan barkamol avlodni voyaga yetkazish vazifasini ro'yobga chiqarish uchun bir qancha chora-tadbirlar amalga oshirilyapti. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev o'zining Oliy Majlisga Murojaatnomasida mamlakatimizning ta'lim tizimini yanada kuchaytirishning ahamiyati xususida alohida to'xtalib o'tdilar. Jumladan, mamlakatimiz pedagoglari hamda ular tayyorlaydigan bo'lajak kadrlar sifati zamon bilan hamohang bo'lishi iqtisodiy-ijtimoiy darajamizni oshirishi, turmush tarzimizni yaxshilashi va boshqa sohalarni jadal rivojlantirishga xizmat qilishi alohida ta'kidlandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim sohasidagi muammolar va ularning yechimlari to'g'risida qator ziyolilar tadqiqotlar o'tkazishgan va o'zlarning fikrlarini bildirib o'tishgan. Masalan, Abdulla Avloniy o'zining barcha tadqiqotlarida ilm muammosini birinchi o'ringa qo'ygan. "Alhosi - deb yozgan edi u, - butun hayotimiz, salomatligimiz, saodatimiz, sarvatimiz, maishatimiz, himmatimiz, g'ayratimiz, dunyo va oxiratimiz ilm bilan bog'liqdur... Shuning uchun o'qimak, bilmak zamonlarini qo'ldan bermay, vujudimizning dushmani bo'lgan jaholatdan qutulmakka jonimiz boricha sa'y qilmagimiz lozimdur".

O'zbekistondagi maktablarning tajribali o'qituvchilari bolalarni neyropsixologlarning ekspress-dagnostik tekshirish asosida tanlash metodidan foydalanadilar. Bu metod psixologiya fanlari doktorlari, professorlar B. Qodirov va G. Simernitskaya, dotsent S. Gxunjonovlar tomonidan ishlab chiqildi. O'quvchilar I-IV sinflarda EHM bilan shug'ullanib, mashqlarni mashinada ishlash malakalarini hosil qiladilar, matematika, tabiatshunoslik, mehnat darslari bo'y ichao'yin dasturlarini o'zlashtiradilar, shuningdek, test asosida psixologik yo'nalishdagi har xil mashqlarni bajaradilar. O'yin shaklida olib borilgan til bilan bog'liq darslarda ta'limning ikkinchi tilini o'rganishda, asosan, so'zlarni, iboralarni eslab qolishga, o'qish va yozish malakalarini shakllantirishga ahamiyat berildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur muammo bir qator usullardan foydalanish asosida o'rganilgan, asosan, xorijiy tajribalarni monografik tahlillar natijalarini, monografik tadqiqot, analiz va sintez, tizimli tahlil kabi usullar asosida o'rganilib, boshlang'ich ta'lim to'g'risida atroflicha fikr bildirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich ta'limni hozirgi kunda dolzarb masalardan biriga aylanmoqda. Bu muammoning dolzarbligi va shakllanishi hozirgi bosqichda jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlarning o'zgarishi va natijada boshlang'ich umumiy ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida davlatning ijtimoiy tartibining o'zgarishi bilan belgilanadi. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning ushbu bosqichida rivojlanayotgan jamiyatga zamonaviy bilimga ega, axloqli, ishbilarmon odamlar tanlanishi mumkin bo'lgan vaziyatda mustaqil ravishda qaror qabul qilishlari, ularning mumkin bo'lgan oqibatlarini bashorat qilishlari kerak. Shunday qilib, ta'lim tizimining asosiy yo'nalishi o'quvchilarning turli xil hayotiy vaziyatlarda ishlatiladigan umumiy ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish bilan belgilanadi. Bu borada O'zbekistondagi ommaviy boshlang'ich maktab oldida mahorat-bilim modelidan ta'limning rivojlantirish modeliga yo'naltirish vazifasi turibdi.

Boshlang'ich ta'lim oldida turgan asosiy muammolarning yechimi sifatida bu sinf o'quvchilarga zamonaviy innovatsion metodlar asosida ta'lim berishni aytib o'tish joiz. Bugungi kunda pedagogik nazariyadan tashqari zamonaviy pedagogik amaliyot jarayonlarida innovatsion metodlardan foydalanish zamon talabi darajasiga globallashti. Ta'lim jarayonida yangidan yangi metodarni qo'llash hozirgi kundagi o'quvchilarni boshlang'ich ta'limning obyektlaridan biriga aylandi. Innovatsion faoliyat davlat siyosati darajasiga ko'tarilib, hukumatimizning 2020-yil 7-aprelda qabul qilingan "Innovatsion faoliyat to'g'risida" O'zbekiston Respublikasining qonuni, "2022–2026-yillarda O'zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Prezident Farmoni qabul qilindi. Shuningdek O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ga asosan zamonaviy ta'limning ilg'or metodlaridan foydalanish boshlang'ich sinflarda ta'lim oluvchi o'quvchilarning ilmiy ko'nikmalarini oshirishda asosiy me'zon sifatida qabul qilingan.

Ta'lim jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalarni faol qo'llash, ta'lim samaradorligini oshirish, tahlil qilish va amaliyotga joriy etish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Boshlang'ich ta'lim umumta'lim maktablarining bosh bo'g'ini bo'lgani sababli ana shu jarayonda o'quvchi shaxsining mukammal rivojlanib borishiga ko'proq e'tibor berish lozim. Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mas'uliyatlari cheksizdir. Ular maktab ostonasiga endigina qadam qo'ygan o'quvchilarni maktab hayotiga ko'niktirib, zamonaviy bilim olishlariga yo'l ochib beradilar. Bolalarning o'qishga munosabatlari, aqliy salohiyatlari ana shu davrda shakllanadi. Bu ham boshlang'ich sinf o'qituvchilarining vazifasi mas'uliyatli ekanligini ko'rsatadi. Pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar tashkiliy usullari, o'tkazish metodlariga ko'ra o'quvchi ehtiyojiga mos tushishi kerak. Chunki bunday darslar bola ruhiyatiga yaqinroq bo'ladi. Ta'lim tizimida innovatsion deyilganda, ta'lim maqsadi va mazmuniga yangilik kiritish, yangicha yondashish, pedagog va talabaning hamkorligidagi faoliyatini tashkil etish, pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish jarayoni, ta'limning uslub, shakl va vositalarining majmuasi tushuniladi.

Bugungi kunda O'quvchilarni imtihonni bir xil eski uslubda o'tkazish uchun o'quv dasturini o'qishga majburlashdan ko'ra, turli xil yangi va innovatsion g'oyalarni qo'llash orqali ularning aqliy xulq-atvorini oshirishga ko'proq e'tibor qaratadigan o'qitish usuli oddiy so'z bilan aytganda, zamonaviy o'qitish metodlaridir.

Amaldagi usullar yangi avlod talabalari bilan unchalik samarali ishlamaydi. Standartlashtirilgan ta'lim bolaning individual fazilatlarini va ijodiy o'sishga bo'lgan ehtiyojni hisobga olmaydi. Eski usullar bilan hal qilib bo'lmaydigan qator muammolarga qaramay, innovatsiyalarni joriy etishda qiyinchiliklar mavjud. O'qituvchi tushunishi kerakki, innovatsion usullarni joriy etish nafaqat o'quvchilarga materialni yanada samarali o'zlashtirishga yordam beradi, balki ularning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi. Lekin bu o'qituvchining o'z intellektual va ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarishiga ham imkon beradi.

Endi, inovatsion ta'lim texnologiyasi haqida batafsil to'xtalsak hamda ulardan boshlang'ich sinf o'quv jarayonlarida joriy qilish mumkin bo'lganlarini ko'rib chiqamiz.

- **Qaytarilgan sinf.** Keling, eng mashhur zamonaviy o'qitish texnikasidan boshlaymiz. An'anaviy o'qitish usullari o'quvchilarni, birinchi navbatda, sinfda fan bilan tanishtirishni, keyin uyda mustaqil ravishda o'qishni ko'rsatadi. Bu metodga ko'ra o'quvchilar birinchi navbatda mavzuni mustaqil o'rganadilar, so'ngra savollarni hal qilish va hamkorlikdagi loyiha yoki mavzu doirasiga mos keladigan boshqa faoliyat bilan mashq qilish uchun sinfga kelishadi.

Bu usul o'quvchilarga faol qatnashishga va o'z o'rganishlarida ko'proq avtonomiyani rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar ularni mavzu bilan tanishtirish va ular uchun barcha og'ir ishlarni bajarishmaydi, balki o'quvchilar o'zlarining o'qituvchisiga aylanadilar.

- **Taktik o'rganish.** Kinestetik o'rganish sifatida ham tanilgan, taktik o'rganish namoyishlar va amaliy mashg'ulotlar orqali amalga oshiriladi. Ushbu o'qitish usuli onlayn sinflarga ham tegishli bo'lib, o'qituvchi dars beradi va o'quvchilar bir vaqtning o'zida o'z uylarida mustaqil mashq qiladilar. Bu o'quvchilar epchilligini rivojlantirishi yoki narsalarni qurishi kerak bo'lgan amaliy mavzular va ko'nikmalar uchun foydalidir.

Taktik o'rganish atamasi faol va hamkorlikda o'rganishni anglatadi. O'qituvchi bilan bir xil tezlikda ishlagan holda, xatolarni darhol aniqlash va tuzatish mumkin, bu esa o'quvchining noto'g'ri texnikani ishlab chiqishiga yo'l qo'ymaydi.

- **VAK o'rganish.** VAKni o'rganish yuqorida qayd etilgan taktil usulidan kengroqdir, chunki u uch xil turdagi o'quvchilarni qamrab oladi: vizual, eshitish va kinestetik. Vizual o'quvchilar materialni (darsliklar, taqdimotlar, infografikalar, diagrammalar) ko'rganlarida ma'lumotni yaxshiroq o'zlashtiradilar, eshitish qobiliyati asosida o'rganuvchilar audio fayllarni (podkastlar, videolar, muhokamalar) kuchli tahlil qila oladilar va kinestetik o'rganuvchilar kontentni ijro etishda qobiliyatga egadirlar. VAK ta'limida hamma uchun nimadir bor: har xil turdagi o'quv materiallaridan foydalanish orqali siz o'quvchilaringiz har doim nima bo'lishini oldindan bilishlariga amin bo'lishingiz mumkin.
- **Loyihaga asoslangan ta'lim.** Loyiha asosida o'qitishda o'qituvchi amaliy yoki nazariy loyihani topshiradi va talabalar loyihani amalga oshirish uchun ishlashi kerak. Loyihalar mavhum emas, balki real hayotdagi muammolarni hal qilishga qaratilgan bo'ladi. Loyihalarni alohida yoki kichik guruhlarda belgilash asosida taqsimlash mumkin. Qanday bo'lmasin, loyiha ustida ishlash faol o'rganishning eng yaxshi namunasidir. Bu ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi va yoshlarni amaliy fikrlashga chorlaydi.
- **Muammoli ta'lim.** Muammoli ta'lim loyiha asosidagi ta'limga o'xshash bo'lsa-da, u muammoning boshqa narsalarni o'rgatishdan oldin taqdim etilishi bilan farq qiladi. Talabalar loyihani yakunlash uchun eng yaxshi harakat yo'nalishini tanlash uchun birgalikda yoki alohida ishlaydilar. Muammoli ta'limda asosiy bilim va dastlabki kashfiyotdan ilg'or loyihalarga o'tganimiz sari qiyinchilik darajasi asta-sekin o'sib boradi.
- **Hamkorlikda o'qitish.** Hamkorlikda o'rganish - bu o'quvchilar birgalikda ishlaydigan har qanday loyiha yoki faoliyatni o'z ichiga olgan umumiy atama. Birgalikda o'rganishga asoslangan dars rejasi jamoaviy ish, delegatsiya, vaqtni boshqarish, hamkorlik, qaror qabul qilish va ijtimoiy ko'nikmalar kabi qimmatli yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Hamkorlik faoliyati orqali o'quvchilar ham o'z-o'zini anglash ustida ishlay boshlaydilar, chunki ular o'zlarining kuchli tomonlarini baholashlari va malakalariga qarab loyihada o'z qismini tanlashlari kerak. Guruhning barcha a'zolari natija uchun javobgar bo'lishlari, ularning harakatlari butun guruhga qanday ta'sir qilishi mumkinligini o'rgatadi.
- **Kooperativ ta'lim.** Ushbu o'rganish usuli hamkorlikda o'rganishga o'xshaydi. O'qituvchi talabalarni kichik guruhlariga ajratadi, har bir a'zoga muayyan rol va vazifani belgilaydi. Kooperativ ta'limda o'quvchilar umumiy maqsadga erishadilar, ular birga hamkorlik qilishni, mas'uliyatni o'z zimmasiga olishni va jamoaviy ruhni rivojlantirishni o'rganadilar.
- **O'yinga asoslangan ta'lim.** O'yinga asoslangan o'rganish bu - o'yinlarni o'qitish jarayonining bir qismi sifatida ishlatish. O'yinlar faol o'rganish elementiga ega va qiziqarli, chunki ular odatiy o'rganishdan o'ziga xos chetlanishdir. Onlayn, guruhli yoki rolli o'yinlar o'quv dasturining bir qismi bo'lishi mumkin. O'yinlar avtomatik tarzda o'quv muhitini qiziqarli qiladi va dars jarayoni sarguzashtga aylanadi. Ta'rifga ko'ra, o'yinlar odatda mukofot va muvaffaqiyat hissini beradi, shuning uchun ular o'quvchilarni rag'batlantirishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rinda shuni aytish mumkinki, boshlang'ich ta'lim jarayoni ta'lim tizimida juda katta ahamiyatga egadir. Mazkur jarayonni tashkil etish ham ancha katta mas'uliyatni o'qituvchi zimmasiga yuklaydi. Boshlang'ich ta'limdan keyingi ta'lim jarayonlarida o'quv-ta'lim ishlarini tashkil etish, ularni muvaffaqiyatli yo'lga qo'yish bevosita mazkur jarayon bilan bog'liq ekanligini yuqoridagi ma'lumotlardan kelib chiqib bimalol e'tirof etishimiz mumkin.

O'zbekistonda olib borilayotgan ta'lim islohotlari jarayonida asosiy e'tibor yoshlar orasida iste'dodlarni aniqlash va rivojlantirishga qaratildi. Ammo maktabgacha va maktabgacha ta'limning ilgari yetarli darajada samarali bo'lmagan tizimi bolalar bog'chasidan va maktabdan iste'dodlarni rivojlantirish kerak. Buni abituriyentlar tayyorgarligining pastligi ham ko'rsatib turibdi.

Mavjud muammolarni yechishda yuqorida keltirib o'tilgan zamonaviy ta'lim metodlarini tizimli ravishda joriy qilishdan foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud axloq. T., "O'qituvchi", 1992-y. 23-bet.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.07.2022 yildagi PF-165-sonli "2022 — 2026-yillarda O'zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi Farmoni
3. Abduqodirov A.A., Begmatova N.X. Ta'lim muassasalarida multimedia exnologiyasidan foydalanish uslubiyoti (Uslubiy qo'llanma)- Qarshi: 2011.
4. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. -T.:Fan 2006
5. Babayeva D. Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi. TDPU. 2018.
6. <https://cyberleninka.ru/article/n/boshlang-ich-ta-limda-innovatsion-texn>
7. <https://www.learnworlds.com/>
8. Haydarov, S. A. (2023). Tarix darslarida san'at asarlaridan foydalanishning usullari // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
9. Aslonov I. (2022) "Boburnoma" badiiy - psixologik tasvir muammosi obyekti sifatida. O'zMU xabarleri. Toshkent - 2022. №1/5.

Muharrir: Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 2-3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.06.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669245
reyster raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
ilmiy maqola, reklama materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Тел.: 93 718 40 07

**Manzilimiz: Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mayze 19-uy**